

Державний архів Сумської області
Пристав 2-го стану Конотопського повіту
м. Конотоп Конотопського повіту Чернігівської губернії

ФОНД 1200

Інвентарний опис № 1

1857-1869 pp.

ПЕРЕДМОВА

до опису № 1 фонду 1200 Пристав 2-го стану Конотопського повіту
м. Конотоп Конотопського повіту Чернігівської губернії

Становий пристав (становий) — поліцейська посадова особа в земській поліції (чиновник повітової поліції) у Російській імперії, очолював стан*.

Посада заснована в 1837 році «Положенням про земську поліцію» замість засідателів.

Становий пристав був засідателем земського суду, який до 1862 року завідував повітовою поліцією. Призначався губернатором. Підпорядковувався у 1837-1862 роках земському справнику та земському суду, а з 1862 року повітовому справнику, як керівнику повітового поліційного управління. Становому були підлеглі десятники**, сотські***, п'ятисотські і тисяцькі з селян. З 1878 року становому приставу стали підлеглі урядники, для допомоги становому та для нагляду за сотськими та десятниками.

На становому приставі лежали всі виконавчі, слідчі і судово-поліцейські справи в стані кожного повіту. Обов'язки складалися з двох частин:

- виконавчої (виконання, а також спостереження за точним виконанням законів і розпоряджень уряду);
- судово-поліцейської (підтримування правопорядку).

Становий пристав відповідав за громадську безпеку у ввіреному йому стані, адміністративно-поліцейської одиниці, на які поділявся повіт. Кількість приставів у різних повітах була різною і залежала від розмірів повіту та кількості його населення. Також кількість станів у повіті могла змінюватися з часом. Постійним місцем перебування станового пристава був населений пункт (місто, посад, містечко чи селище), визначений губернським керівництвом у межах ввіреного стану та найбільш зручний для швидкого пересування по його території. Такі поселення вважалися центрами кожного стану. Наприклад, у 1851 р. в Чернігівському повіті Чернігівської губернії центрами станів були містечко Седнів, села Горбів та Козел; у Городнянському – село Стара Рудня, посад Добрянкa та містечко Ріпки; у Новозибківському – посади Климова та Злинка, містечко Новий Ропськ; у конотопському – містечка Батурин, Красний Колядин та село Попівка тощо.

Розташовувався в становій квартирі.

Посада станового пристава існувала до Лютневої революції 1917 року.

* Стан — поліцейсько-адміністративна територіальна одиниця, частина повіту. Стан, в свою чергу ділився на квартали на чолі з квартальними наглядачами.

* Десятники, до 1917 року виборна посадова особа з селян (зазвичай від кожних десяти дворів), помічник сотського. Для виконання поліцейських і різних громадських функцій.

** Сотський або сотський староста - адміністративна посада. Коло обов'язків сотських згодом змінювалося. У ХІХ - початку ХХ століть сотські - один з нижчих чинів поліції на селі. Свої обов'язки виконував, як правило, безоплатно, в порядку натуральної мирської повинності. З 1837 року, відповідно до «Положення про земську поліцію», був безпосереднім виконавцем розпоряджень станового пристава. Також виконував розпорядження земського суду і вказівки капітан-справника.

Повної історичної довідки про даного фондоутворювача не представляється можливим скласти по причині малого об'єму фонду.

* * *

У 2020 році проведено науково-технічну обробку документів постійного терміну зберігання фонду, вдосконалення та переробку опису.

В опису відредаговані заголовки справ, уточнені крайні роки документів, кількість аркушів у справах, опис передруковано, складено передмову, історичну довідку, акт перероблення опису архівного фонду.

На впорядковані документи складено опис № 1 справ постійного зберігання, в який включено 3 справи з № 1 по №3 за 1857-1869 роки. Справи в опису систематизовані за датами. Старий інвентарний опис взятий на облік та включений в опис під № 3.

Передмову склала

Провідний архівіст відділу зберігання,
обліку та довідкового апарату

Ольга Андрющенко

Пристав 2-го стану
Конотопського повіту
м. Конотоп
Конотопського повіту
Чернігівської губернії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Державного архіву
Сумської області

_____Юрій Олійник
_____2021

Фонд 1200

Опис № 1

справ постійного зберігання
за 1857-1869 рр.

№№ з/п	Індекс справи	Заголовок справи	Крайні дати документів справи	Крайні дати документів справи	Кількість аркушів у справі	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
1.		Справа про висилку євреїв, які незаконно проживають у поселеннях 2-го стану Конотопського повіту	31.08.1857	30.08.1861	45	
2.		Устав про акциз з тютюну	04.07.1861	19.03.1869	17	друк
3.		Старий опис			3	

До опису внесено 3 (три) справи з № 1 по № 3, у тому числі:

літерні №№ _____,
пропущені №№ _____

Укладач опису:

Провідний архівіст відділу зберігання,
обліку та довідкового апарату

Ольга АНДРЮЩЕНКО

09.03.2021